

GUIA DEL BON GOVERN DELS ATENEUS

Federació d'Ateneus de Catalunya
2014

Aquesta **Guia del Bon Govern dels Ateneus** que presenta la Federació d'Ateneus de Catalunya (FAC) recull les conclusions elaborades per la *Comissió pel Codi Ètic de la FAC** i defineixen una sèrie de recomanacions per a la millora continua i l'autoregulació en aquells aspectes que actuen transversalment sobre la governança de les seves entitats membres, assegurant així una adequada rendició de comptes envers els seus grups d'interès.

PREÀMBUL

Catalunya és un país amb una gran tradició ateneística que representa amb singularitat l'esperit de la nostra societat d'agrupar-se per crear, fer i difondre la cultura. L'esperit dels ateneus és un exemple del sentiment dels catalans per la cultura i la convivència, i es mostra plenament vigent en la vida social, cultural i econòmica dels nostres pobles, barris i ciutats.

Per tal de garantir una adequada projecció del moviment ateneístic, la Federació d'Ateneus de Catalunya proposa a les seves entitats vetllar per la qualitat d'una sèrie de paràmetres que avalin una imatge de transparència, innovació i democràcia participativa. Entenem que l'associacionisme i la participació dels ateneus són elements clau del seu dinamisme i que donen resposta a les necessitats i les aspiracions d'un ampli sector de la nostra societat que troba satisfeta en els ateneus la seva necessitat de formar part d'un moviment social d'interacció, de solidaritat, de col·laboració i de corresponsabilitat davant d'objectius comuns.

Aquesta Guia del Bon Govern dels Ateneus no constitueix cap tipus de norma legal. És un instrument que la Federació d'Ateneus de Catalunya posa a disposició de les seves entitats federades per facilitar-ne l'assoliment de la seva missió i els seus objectius fundacionals. Els valors de les entitats que formen part del moviment ateneístic estan fonamentats en la seva pròpia història, l'absència d'ànim de lucre, des de les persones i per a les persones, la implicació amb el país i el compromís amb el foment de les tradicions que li són pròpies.

PROPOSTES

1. Perseguir finalitats generals

Els ateneus persegueixen finalitats de tipus general, adreçades a una diversitat de persones, i proposen la realització d'activitats de l'àmbit de la cultura, l'esport i el lleure, tot fomentant les relacions interpersonals i assumint els principis de conducta que fixen els seus respectius estatuts.

2. Absència total d'ànim de lucre

Els ateneus apleguen l'esforç de les persones que, de manera voluntària i altruista, volen participar en la consecució de les finalitats associatives, sense cap tipus d'ànim lucratiu. No es contempla com a lucre l'obtenció de majors ingressos que les despeses necessàries per fer les activitats, sempre que aquest romanent s'apliqui al compliment de les finalitats de l'entitat o l'abonament de les despeses realitzades pels representants o responsables de l'entitat o d'alguna de les seves activitats per a la seva realització en concepte de dietes o transport, ni el pagament als professionals que col·laborin en la realització d'algunes de les activitats o en la seva gestió i organització.

3. Foment de la participació interna

Els ateneus entenen que la base principal de la seva força rau en les persones que formen part de l'entitat i que hi participen de forma voluntària, raó per la qual promouen mitjans, estratègies i tècniques per a estimular la participació i la implicació de la seva base social.

4. Funcionament democràtic

La relació entre les persones associades és una relació de confiança, de convenciment d'estar junts en un projecte comú i es fonamenta en la bona fe i el respecte a tothom. Així, les bases del funcionament democràtic de les entitats permeten que tothom sigui igual dins l'entitat, sense cap tipus de discriminació, que les persones associades puguin exposar lliurement les seves idees i que les decisions sigui preses mitjançant un sistema assembleari de majories. Els ateneus són lliures d'escollir les persones que poden incorporar-se a l'entitat.

5. Responsabilitat corporativa dels membres de les juntes directives

Les persones que formen part de les juntes directives han d'actuar en interès de l'associació, d'acord amb la llei i els seus estatuts, fomentant en tot moment un adequat relleu en aquests òrgans de govern i assumint el deure de la preservació documental i patrimonial de l'entitat, essència d'una història que cal transmetre a les generacions futures.

6. Transparència econòmica i d'informació

Ha d'estar garantit el principi d'accessibilitat a qualsevol tipus d'informació a través de sistemes senzills i còmodes per a qualsevol persona membre de l'ateneu. La realització d'activitats econòmiques ha de ser conforme a la situació legal vigent en cada moment i no pot ser contrària a la missió o les finalitats de l'entitat, com tampoc no es pot produir en condicions inadequades pel personal contractat. També cal evitar que arriquin la seguretat i les garanties dels usuaris. D'altra banda, l'estat de comptes, el balanç econòmic i l'estat jurídic de l'entitat han d'estar en tot moment a la disposició de qualsevol membre de l'entitat.

7. Gestió respectuosa dels recursos humans

Els recursos humans de les entitats són, fonamentalment, les persones associades que col·laboren en la realització de les activitats i en el compliment de les seves finalitats, sense cap tipus de contraprestació. El personal remunerat necessari ha de ser contractat en les condicions que fixa el mercat laboral, tot evitant la precarietat.

8. Sostenibilitat

La sostenibilitat té una dimensió social, econòmica i ambiental. Es considera sostenible una entitat que adequa els recursos propis per realitzar les activitats que li permetin la consecució de les seves finalitats, perseguint en tot moment l'augment de benestar dels seus membres, dels seus treballadors i de la comunitat on actua. En la gestió dels recursos, l'ateneu tindrà en compte la seva naturalesa renovable, el grau de reversibilitat dels seus processos i la capacitat del medi ambient per absorbir les incidències i els seus efectes. A més, una entitat ha de ser sostenible econòmica i financerament amb els seus propis recursos, i amb els que és capaç de mobilitzar, i amb les activitats que li han de permetre la consecució de les seves finalitats.

9. Relacions solidàries amb altres entitats

El reconeixement que hom forma part d'un teixit ateneístic divers, però amb unes bases similars, i integrat en el territori ha de guiar les relacions de cooperació i de recerca de punts de millora de l'activitat pròpia. El respecte a l'autonomia de cada associació i a la llibertat d'escollir el seu propi camí és un element essencial quan es planteja la relació entre entitats.

10. Relacions autònomes amb les administracions públiques

Els ateneus tenen una funció i una utilitat social amb una autonomia suficient per poder prendre les seves decisions de manera lliure i sobirana. La possibilitat que des del mateix sector es proposin pactes de col·laboració amb les administracions públiques, mitjançant els quals es presti una atenció especial pel que fa al suport institucional a aquelles associacions amb una governança que s'inspira en els requisits del bon govern proposats en aquest document, serà sempre una decisió de les administracions. Tot i així, les necessitats d'autoregulació del sector no han de dependre de la voluntat dels òrgans administratius públics i sí de la voluntat de millora de cadascuna de les entitats.

Gener 2014

* Comissió del Codi Ètic

Núria Font (Lluïsos d'Horta)
Ferran Cebrian (Foment Martinenc)
Patricia Julià (Servei Jurídic - FAC)
Alfons Tiñena (Servei de Projectes - FAC)